

Strateginen vuorovaikutus puhtaan siirtymän hankkeissa

Osa 1: Puhdas siirtymä ja vastuullisuus

23.04.2025

Samuli Patala

Koulutuksen oppimistavoitteet

- Koulutuksen tavoitteena on, että osallistuja ymmärtää sidosryhmien roolin yrityksen vastuullisuus- ja kestävyystyössä sekä osaa tunnistaa ja analysoida keskeisten sidosryhmien tarpeet oman organisaation ja toimialan kontekstissa.
- Osallistuja hallitsee erilaisia vuorovaikutuskeinoja, kuten dialogin ja osallistamisen, ja pystyy soveltamaan niitä käytännön työssä. Koulutus syventää osallistujan ymmärrystä strategisesta vuorovaikutuksesta ja sen merkityksestä puhtaan siirtymän hankkeissa, ja kehittää kykyä käydä rakentavaa vuoropuhelua sidosryhmien kanssa omassa organisaatiossa.

Tausta

Samuli Patala toimii johtamisen ja organisoinnin apulaisprofessorina Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa. Hänen erikoisalaansa on vastuullinen ja kestävä liiketoiminta.

Patala on toiminut useissa yhteistyöprojekteissa yliopistojen ja yritysten välisissä yhteistyöhankkeissa, ja tehnyt näiden puitteissa yhteistyötä kymmenien yritysten kanssa kestävään liiketoimintaan liittyen. Hän on toiminut aikaisemmin Harvardin yliopistossa sekä LUT-yliopistossa.

Hänellä on usean vuoden kokemus kestävä liiketoiminnan opetuksesta ja koulutuksesta useille eri kohderyhmille (yliopistojen perustutkinnot, tohtoriopinnot sekä yrityskoulutukset).

Patala on julkaissut lukuisia tieteellisiä artikkeleita sekä raportteja liittyen mm. kiertotalouden johtamiseen, vastuullisuutta edistäviin yhteistyömalleihin sekä kestäviin liiketoimintamalleihin. Hänellä on erityiskokemusta energia-, tekstiili- ja vesialoilta.

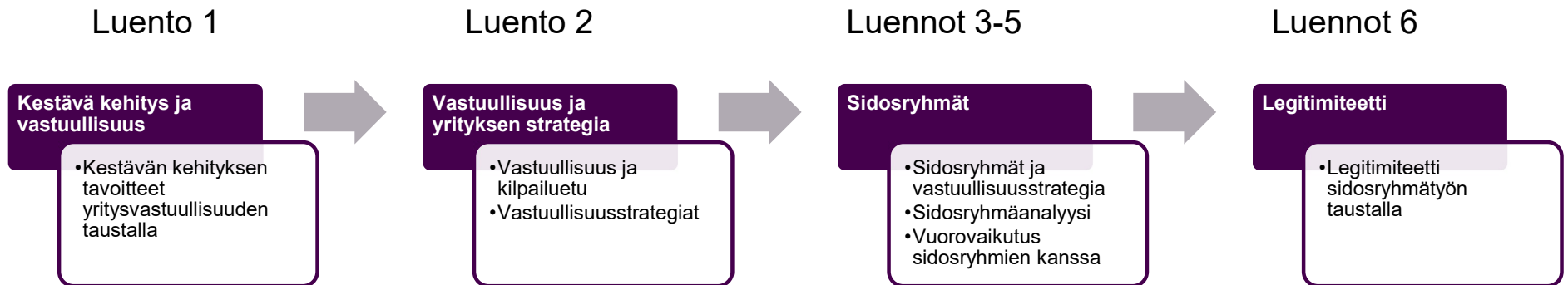
**Apulaisprofessori,
Organisaatiot ja johtaminen
Johtamisen laitos**

**Aalto-yliopiston
kauppakorkeakoulu**

Koulutuksen rakenne

- 23.4.2025 klo 17–19 Luento 1: Puhdas siirtymä, vastuullisuus
- 24.4.2025 klo 17–19 Luento 2: Vastuullisuus ja strategia
- 5.5.2025 klo 17–19 Luento 3: Vastuullisuusstrategia ja sidosryhmät
- 6.5.2025 klo 17–19 Luento 4: Sidosryhmäanalyysi
- 20.5.2025 klo 17–19 Luento 5: Yhteistyömallit sidosryhmien kanssa
- 23.5.2025 klo 17–19 Luento 6: Legitimiteetti
- 26.5.2025 klo 17–19 Luento 7: Oikeudenmukaisuus puhtaassa siirtymässä ja energiasiirtymän erityispiirteitä
- 27.5.2025 klo 17–19 Luento 8: Erialaisten intressien yhteensovittaminen ja osallistavat prosessit
- 2.6.2025 klo 17–19 Luento 9: Mitä voimme oppia hankkeista, jotka ovat kohdanneet vastustusta
- 3.6.2025 klo 17–19 Luento 10: Paikallinen hyväksyttävyyys
- 16.6.2025 klo 17–19 Luento 11: Hyväksyttävyyys kansallisella tasolla
- 17.6.2025 klo 17–19 Luento 12: Vuorovaikutus koko hankkeen elinkaaren ajan

Osa 1 - roadmap

Oppimistavoitteet tänään

Kestävä kehitys ja
vastuullisuus:
peruskäsitteet ja
päämäärät

Ekologiset ja
sosiaaliset haasteet

Haasteiden
keskinäisriippuvuudet
ja vahva näkökulma
kestävään
kehitykseen

Kestävä kehitys

Päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet

- Tärkeitä periaatteita
 - Pitkän aikavälin kestävyys
 - Varovaisuusperiaate
 - Systeminen näkökulma

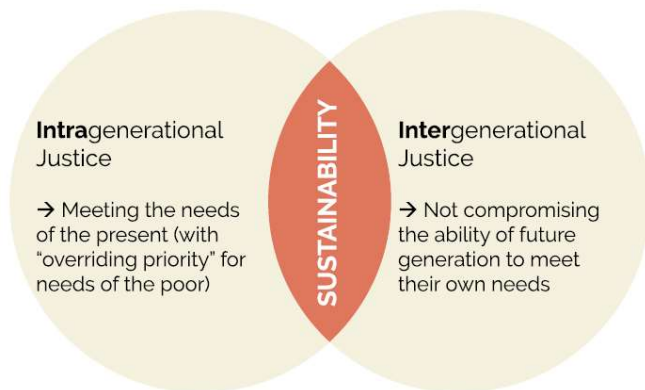

Figure 1: Main elements of sustainable development according to WCED (1987)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Kestävä kehitys vastatuulella?

Trump allekirjoitti päätöksen vetäytyä Pariisin ilmastosopimuksesta

Donald Trump | Trump allekirjoitti ensimmäisiä päätöksiä kannattajiensa edessä virkaanastujaisjuhlissa Capital One -areenalla Washingtonissa.

Big oil may be softening its stance on climate-change regulation

ExxonMobil's boss wants America to stick with the Paris accord

PHOTOGRAPH: GETTY IMAGES

Keskustelu pienryhmissä

- Mitkä tahot ovat päävastuussa kestävyysshaasteiden aiheuttamisesta?
- Mikä on yritysten vastuu kestävyysshaasteiden ratkaisemisessa?

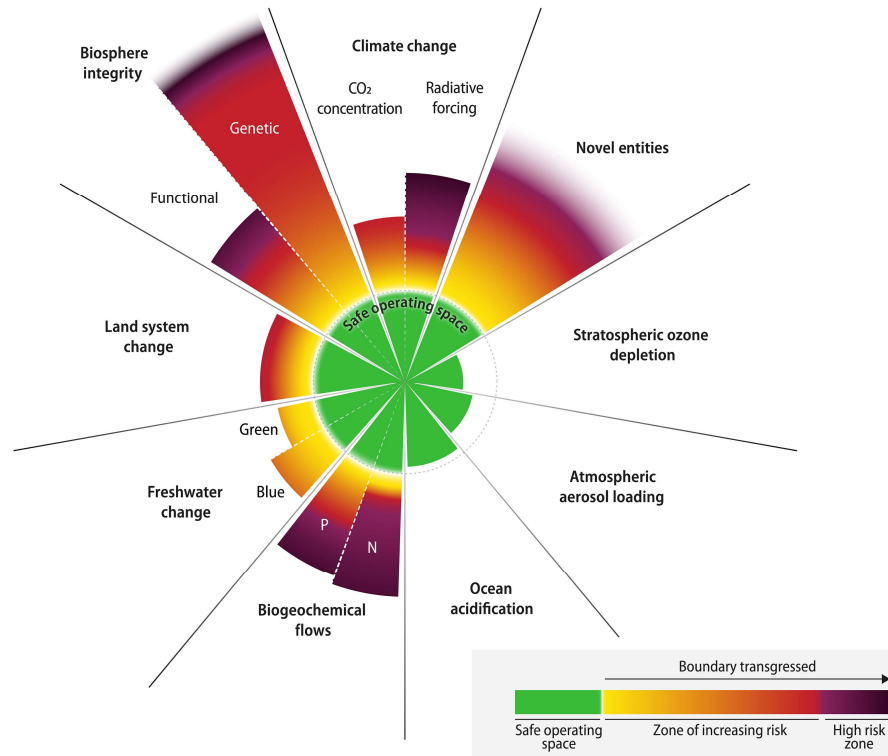
Ympäristöhaasteet

Planeetan kantokyky

(Planetary boundaries)

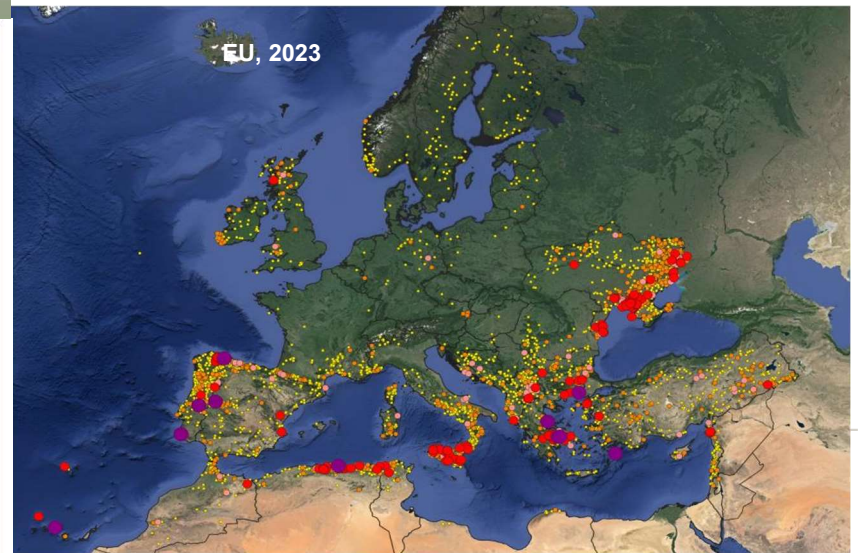
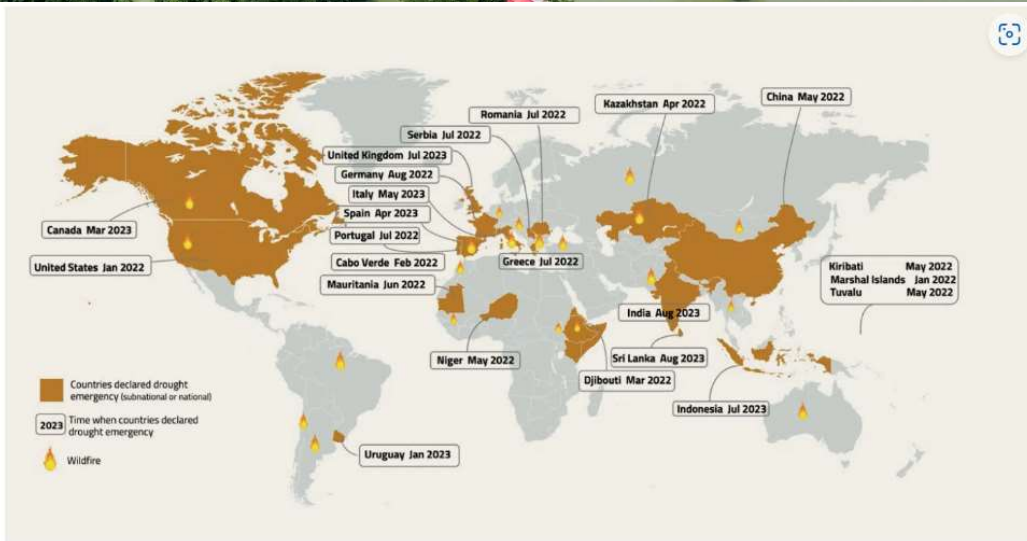
Proposed safe operating space for nine selected planetary systems (Dotted circle)

Current position for each subsystem (colored sectors)

In four subsystems the boundaries have been exceeded: species extinction, climate change, land-systems change, nitrogen cycle

Rockström et al., 2009;
Richardson et al. 2023)

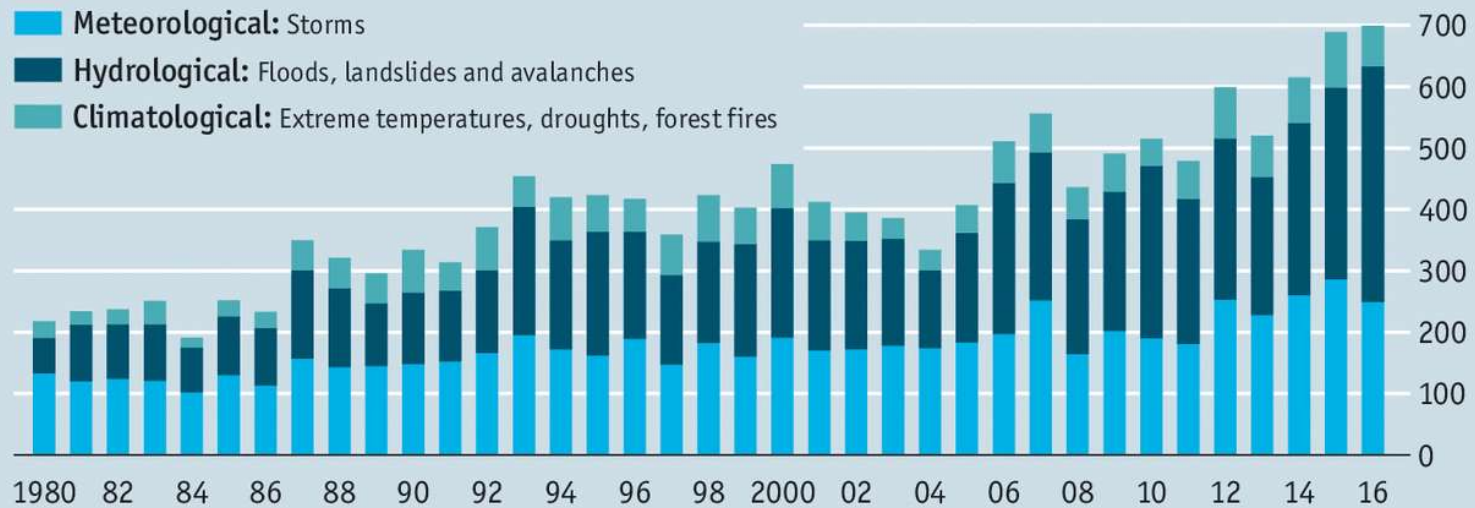
A

24 countries declared a drought emergency between 2022 and 2023. Image: UNCCD.

A rising tide

1

Natural-disaster loss events by cause

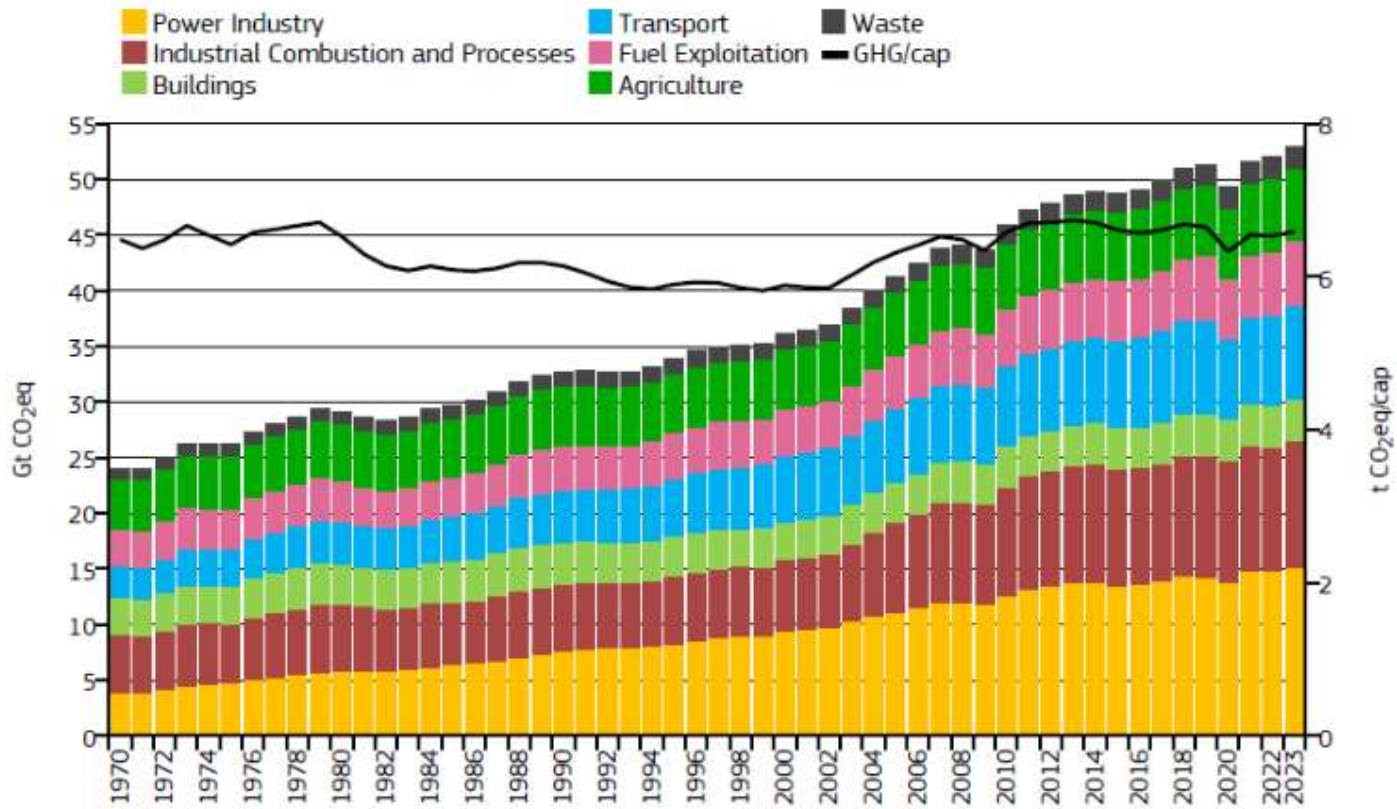

Source: Munich Re

Economist.com

Source: <https://www.economist.com/briefing/the-likelihood-of-floods-is-changing-with-the-climate2017/08/31>

CO2 päästöt

Source: JRC, 2024

CO₂ päästöt

71% nykyajan CO₂ päästöistä on peräisin 100:sta yrityksestä

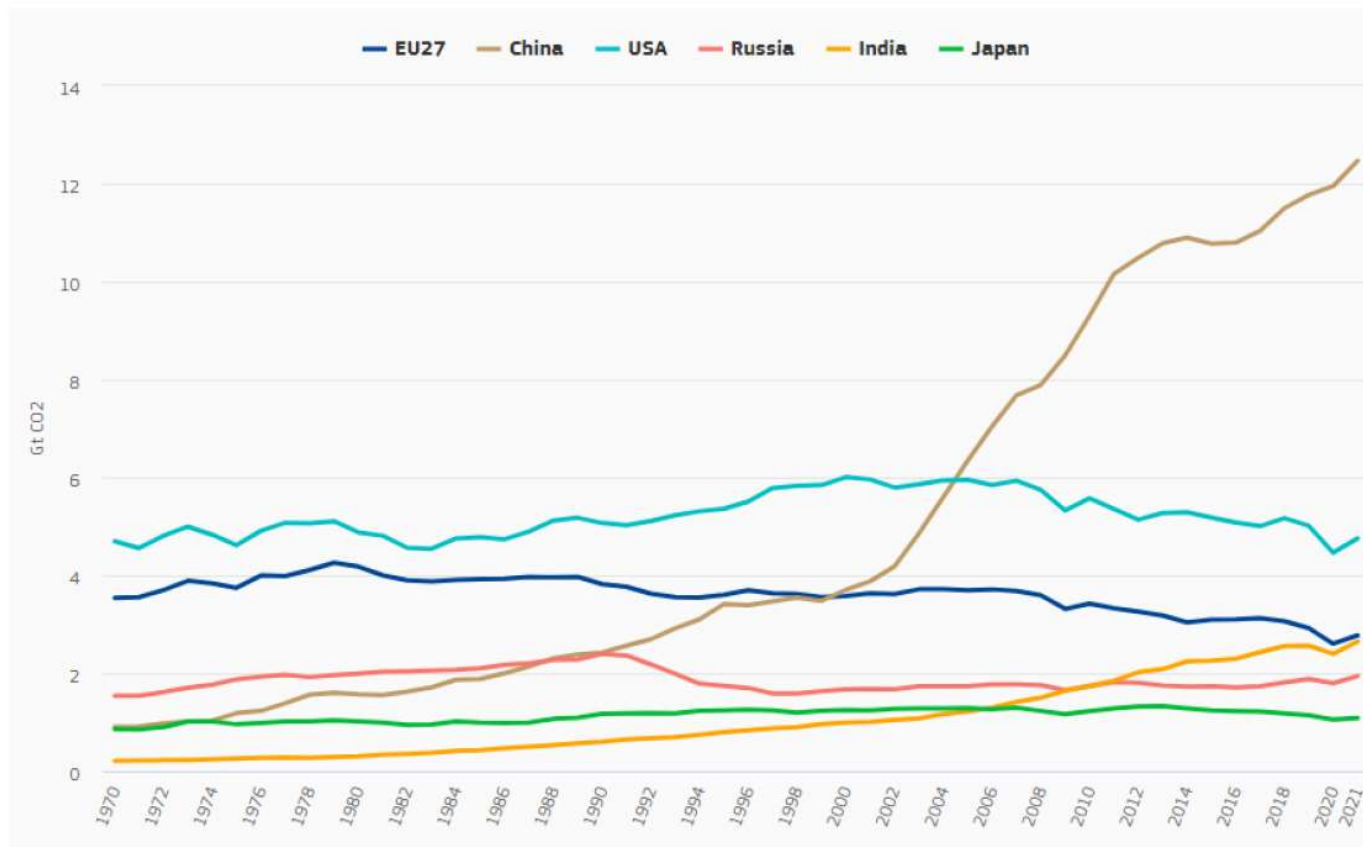
100 fossiilitalouden yritystä (ja 8 sittemmin lopettanutta yritystä) on vastuussa 62% CO₂ päästöistä vuodesta 1751 lähtien

25 valtioyritystä tai monikansallista yritystä on vastuussa 51% prosentista CO₂ päästöistä v. 1988 jälkeen.

-
- Carbon Majors Report, 2017

CO2 päästöt

Figure 1. Fossil CO₂ emissions of the major emitting economies, 1970-2021 (in Gt)

Source: JRC, 2022

CO2 päästöt (EU-27)

	2023 vs 1990	2023 vs 2005	2023 vs 2022
 Power Industry	↓ -51%	↓ -50%	↓ -20%
 Industrial Combustion and Processes	↓ -42%	↓ -30%	↓ -6%
 Buildings	↓ -37%	↓ -31%	↓ -6%
 Transport	↑ +19%	↓ -6%	→ -2%
 Fuel Exploitation	↓ -46%	↓ -27%	↓ -6%
 Agriculture	↓ -27%	↓ -6%	→ 0%
 Waste	↓ -35%	↓ -26%	→ -2%
 All sectors	↓ -34%	↓ -29%	↓ -7%

Luontokato ja biodiversiteetti

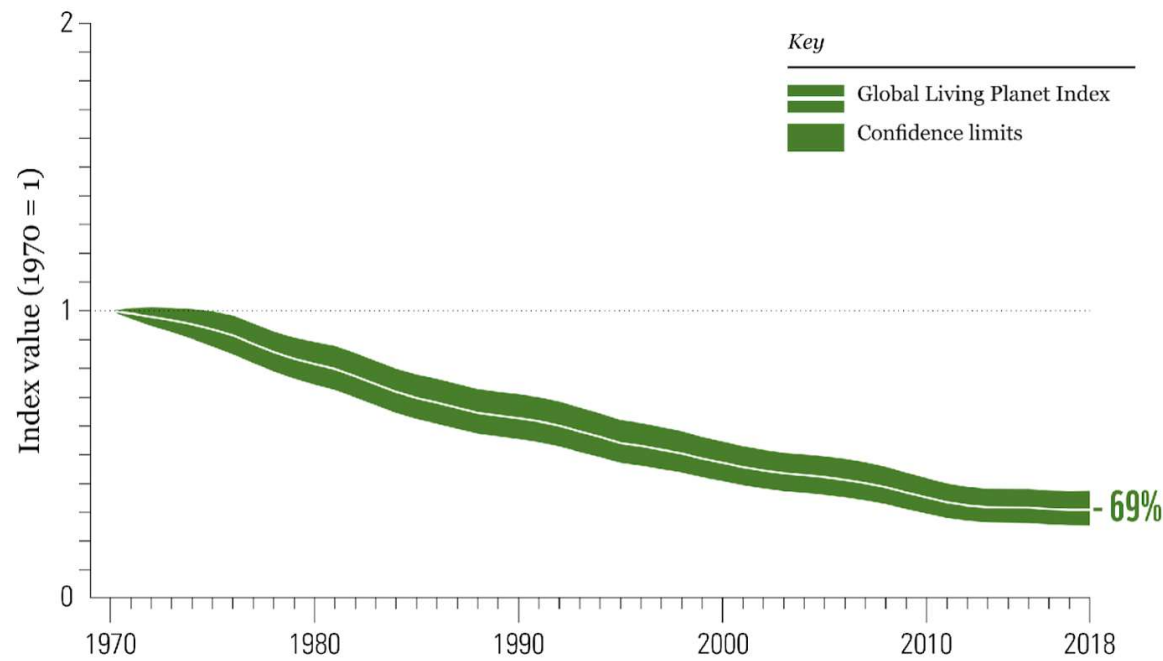
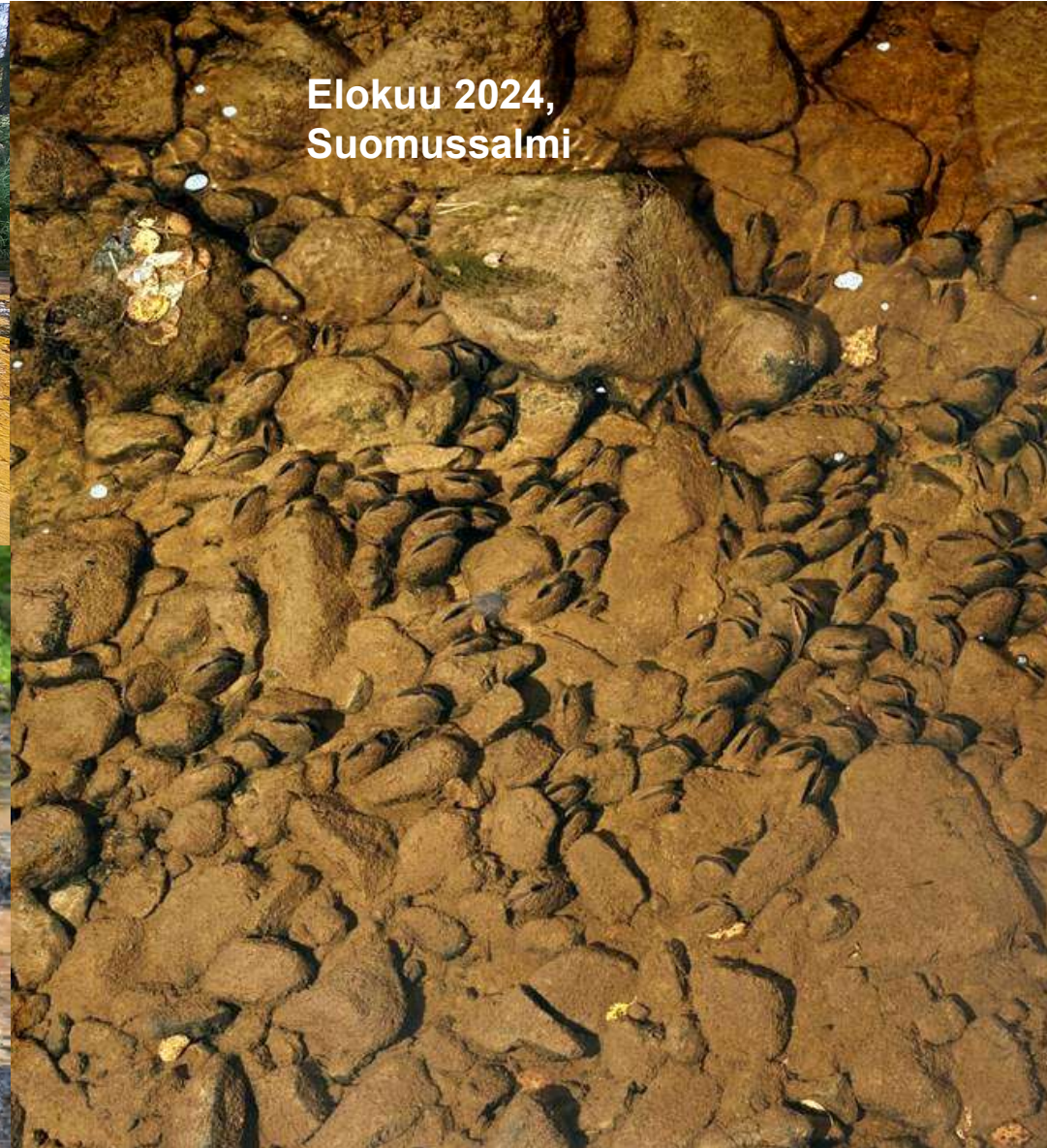

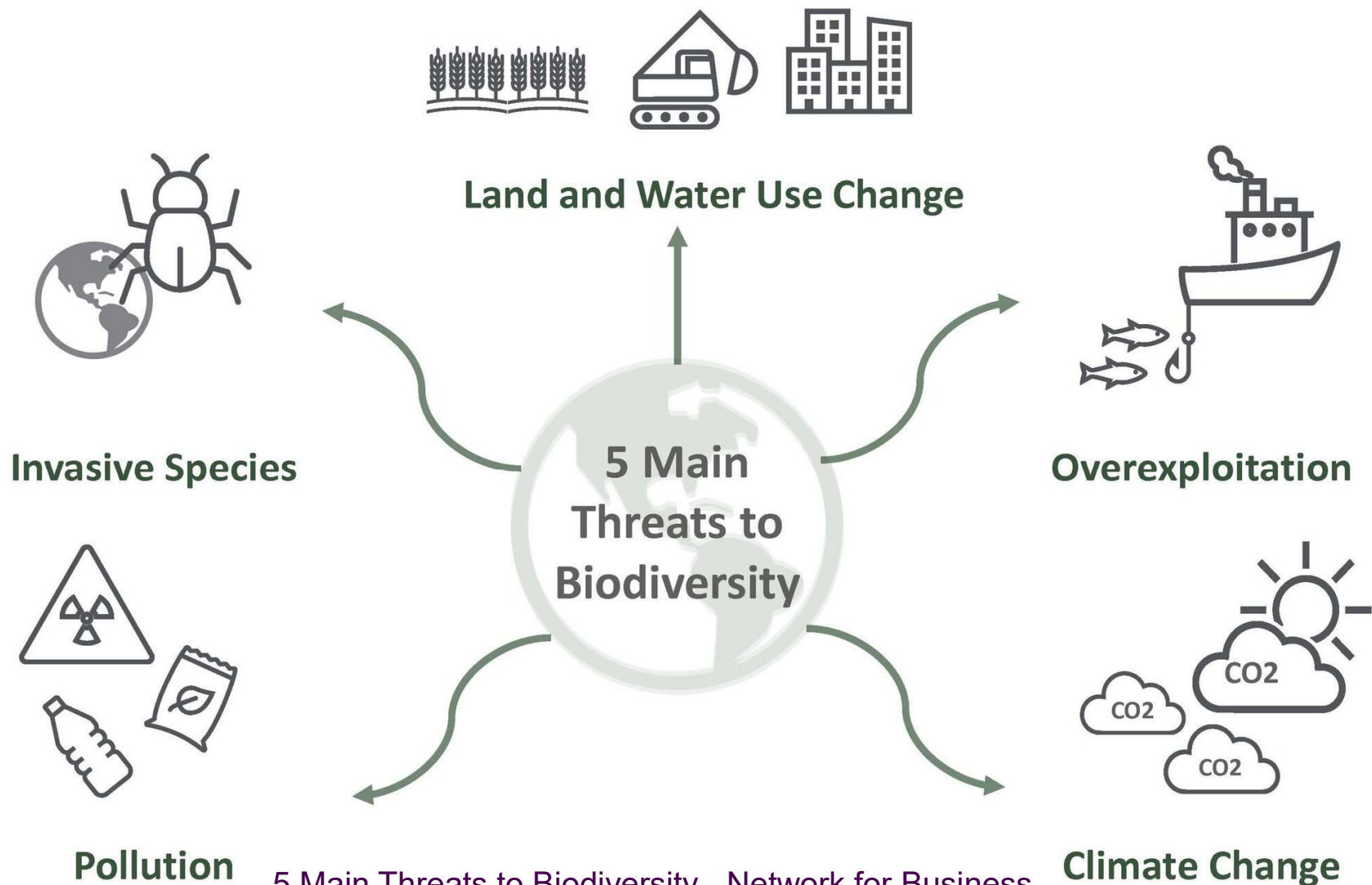
Figure 1: Figure 1: The global Living Planet Index shows a 69% average decline between 1970 and 2018. The white line shows the index values and the shaded areas represent the 95% confidence limits surrounding the trend (WWF/ZSL 2022)

3

Elokuu 2024,
Suomussalmi

A

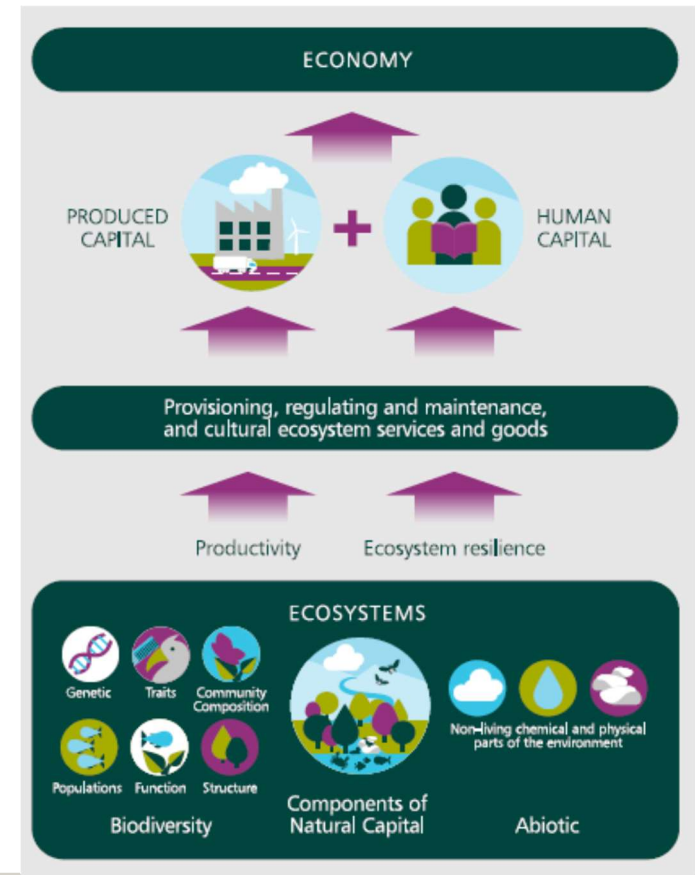
[5 Main Threats to Biodiversity - Network for Business Sustainability \(NBS\)](#)

Biodiversiteetti ja talous

Luonnon monimuotoisuudella on tärkeä yhteys ekosysteemipalveluihin:

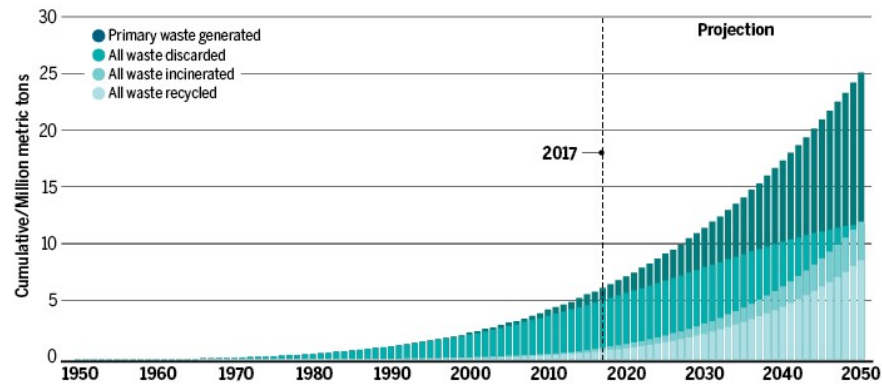
- Tuotantopalvelut (esim. puhdas vesi, puu)
- Säätelypalvelut (esim. ilmaston säätely, tulvien tasaus)
- Kulttuuripalvelut (esim. virkistys, esteettisyys, hyvinvointi)
- Ylläpitopalvelut (esim. fotosynteesi, hiilen sidonta)

Noin puolet maailman BKT:sta on kohtalaisesti tai hyvin riippuvainen ekosysteemipalveluista (WEF, 2023)

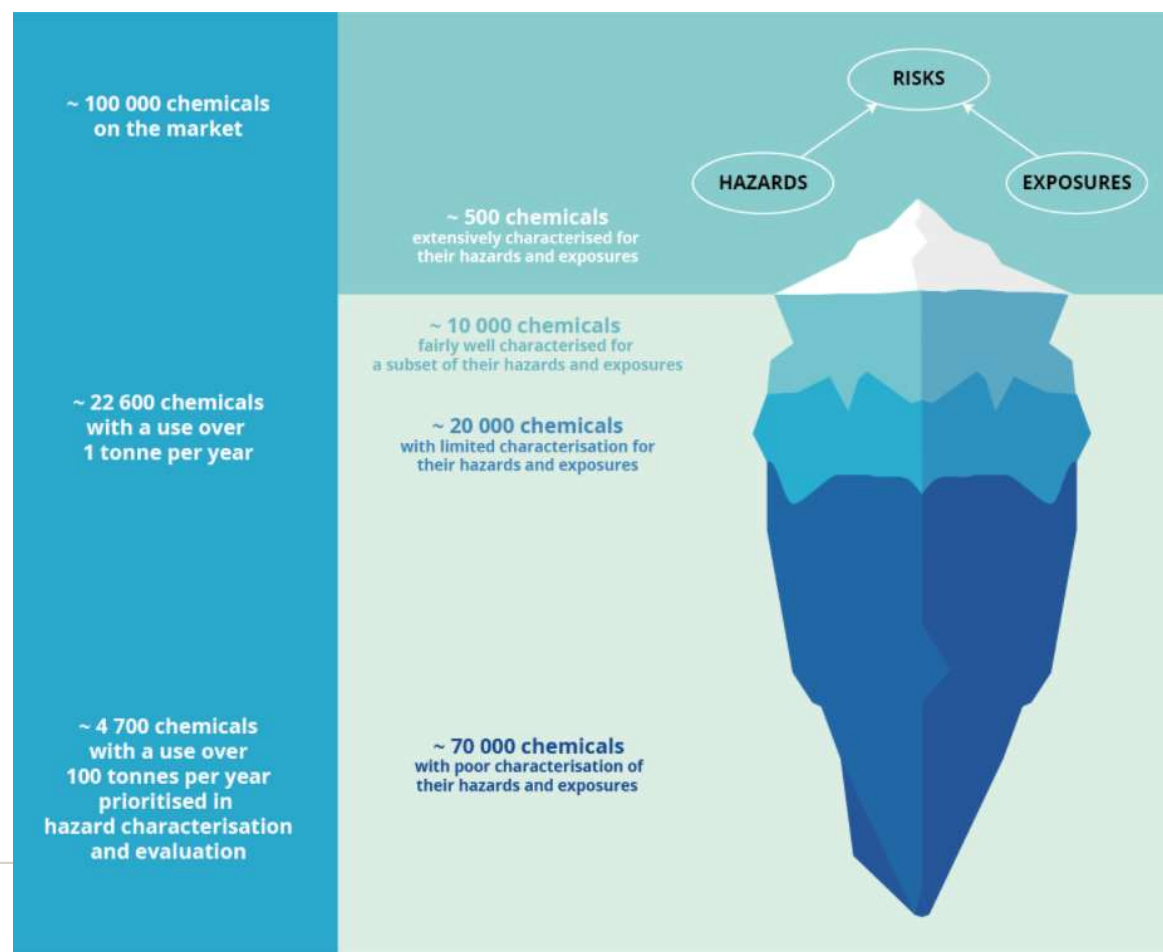

Dasgupta Review, 2021

Kemialliset saasteet

Kemialliset saasteet

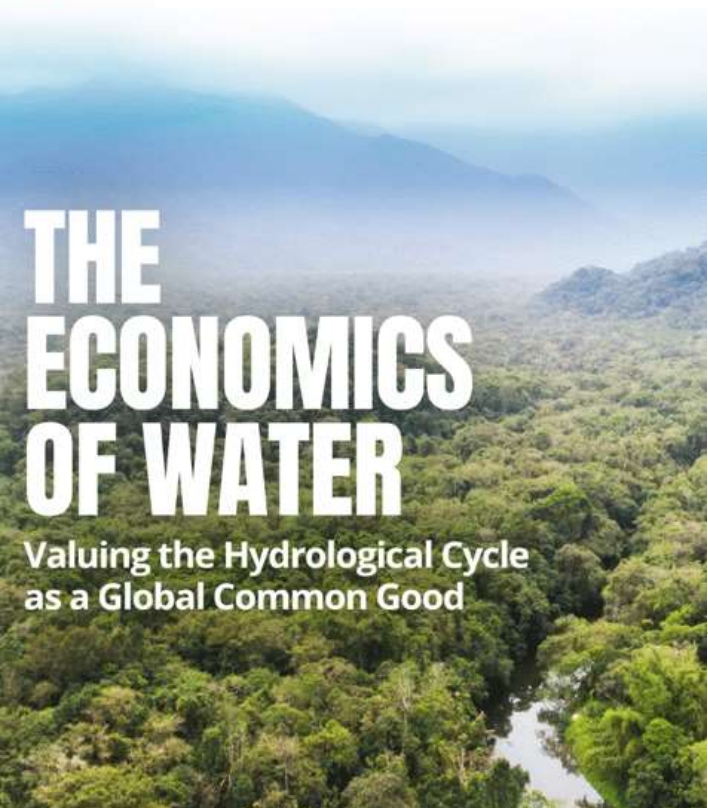
Veden käyttö

It takes...

10 liters of water to make one sheet of PAPER	40 liters of water to make one slice of BREAD
70 liters of water to make one APPLE	80 liters of water per dollar of INDUSTRIAL PRODUCT
91 liters of water to make one pound of PLASTIC	120 liters of water to make one glass of WINE
140 liters of water to make one cup of COFFEE	1,300 liters of water to make one kilogram of WHEAT
4,800 liters of water to make one kilogram of PORK	10,855 liters of water to make one pair of JEANS
15,500 liters of water to make one kilogram of BEEF	16,600 liters of water to make one kilogram of LEATHER

Waterfootprint.org

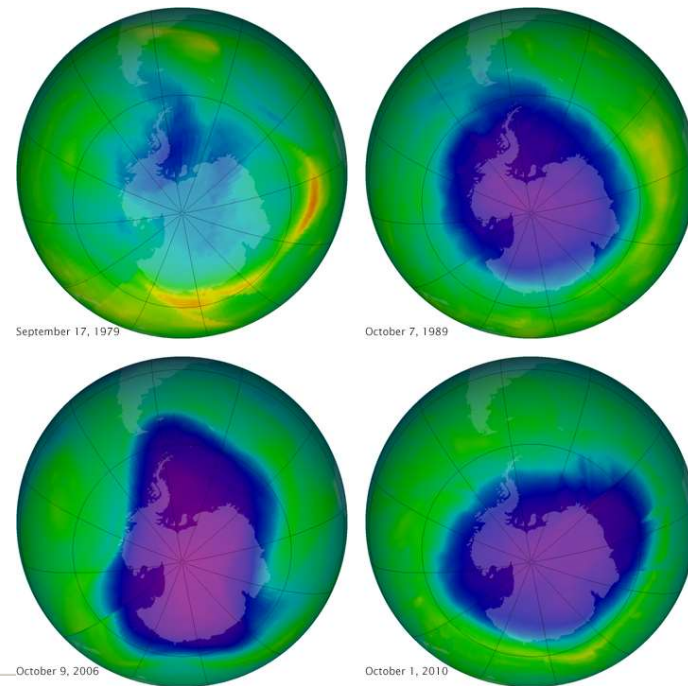

THE ECONOMICS OF WATER

Valuing the Hydrological Cycle as a Global Common Good

Otsonikato

Montrealin pöytäkirjassa sovittu CFC-päästöjen rajoittaminen on johtanut otsonikerroksen tilan paranemiseen

Tauko

Sosiaaliset haasteet

Sosiaaliset haasteet

- **Nälänhätä ja aliravitseminen**
- **Terveys ja terveydenhuollon puute**
- **Koulutusmahdollisuuksien puute**
- **Energiaköyhyys**
- **Rahoituspalveluiden puute**
- **....**

Nykyajan orjuus

Ihmisten laitton hyväksikäyttö taloudellisen tai henkilökohtaisen edun saavuttamiseksi. Mm. ihmiskauppa, seksuaalinen hyväksikäyttö, pakkotyö, pakkoavioliitot, ym.

PREVALENCE

There were 5.4 victims of modern slavery for every thousand people in the world in 2016.

There were 5.9 adult victims of modern slavery for every 1,000 adults in the world and 4.4 child victims for every 1,000 children in the world.

GENDER

Women and girls accounted for 71 per cent of modern slavery victims.

DEBT BONDAGE

Debt bondage affected half of all victims of forced labour imposed by private actors.

CHILDREN

One in four victims of modern slavery were children.

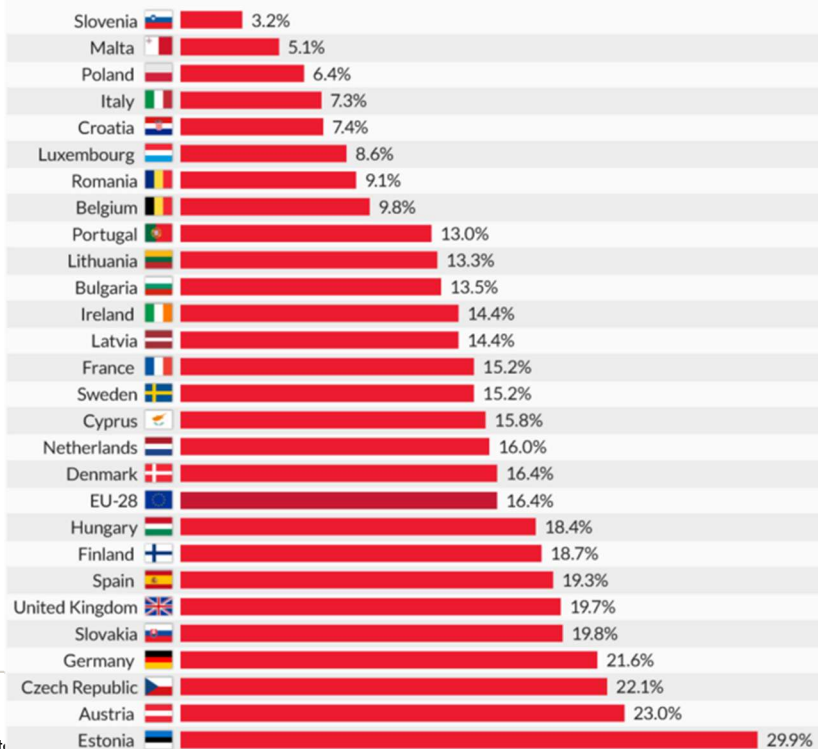
Työturvallisuus

Syrjintä

The EU's gender pay gap visualised

Estimated difference between average gross hourly earnings of men & women*

#METOO

A!
Aalt
Exec
Prof

*% of male gross earnings
No data for Greece
© StatistaCharts Source: Eurostat

i100

The INDEPENDENT

statista

Mielenterveys

- In EU + (Switzerland, Norway, Iceland), 25% of adult population has had a mental health episode in past year
 - Substance abuse, depression, psychosis, anxiety, etc.

In some countries, impact amounts to 5% of GDP

Covid-19 effect – e.g. in Belgium prevalence of anxiety: 11% (2018) to 23% (2020)

Depression

Every year, about **1 out of 15** people suffer from major depression in the WHO European Region

If anxiety and all forms of depression are included, nearly **4 out of 15** people are affected

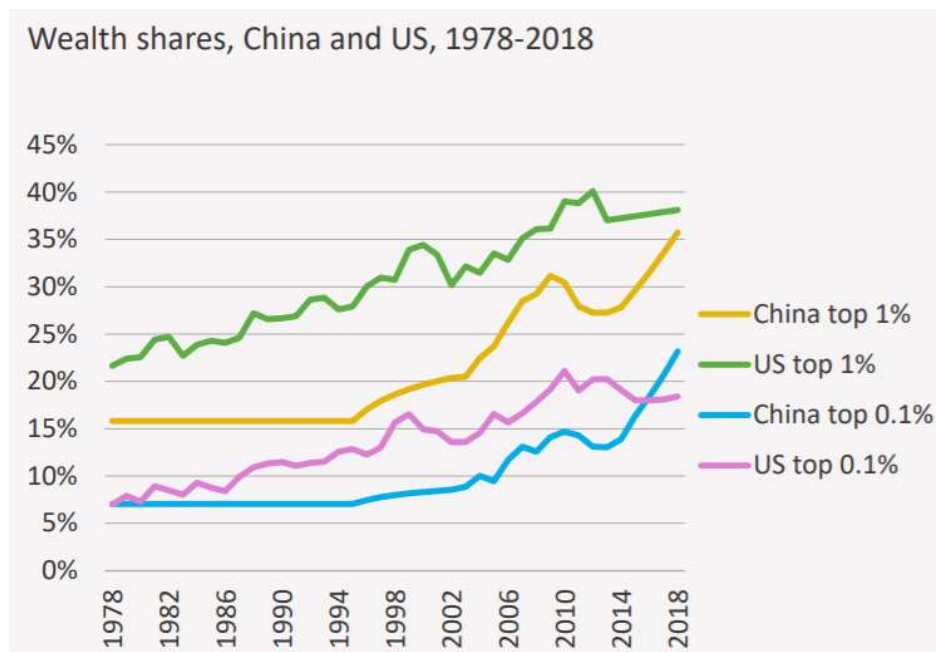
www.euro.who.int/mentalhealth

© WHO 09/2013

 World Health Organization
REGIONAL OFFICE FOR Europe

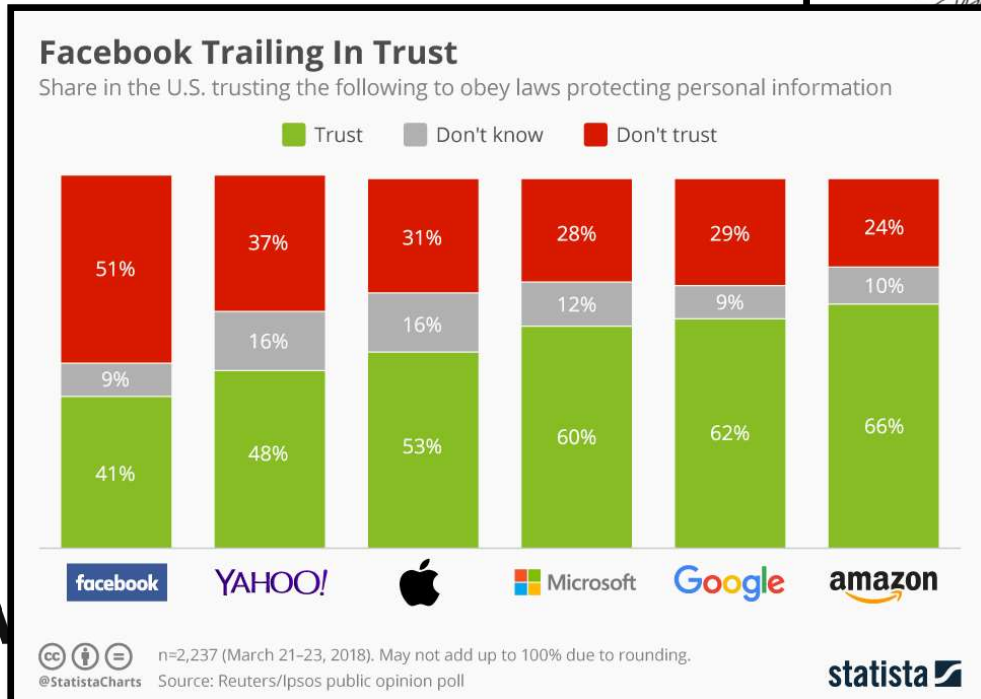
Taloudellinen epätasa-arvo

Source: World Wealth and Income Database; Timbro; Generation Asset Management

- **Köyhyys on vähentynyt, mutta superrikkaitten osuus varallisuudesta kasvanut**
- **Taloudellinen epätasa-arvo vaikuttaa monen muun sosiaalisen kestävyysshaasteen taustalla**

Yksityisyys

A

Sosiaalinen vastuullisuus paikallisyhteisöissä

- Hallinto ja osallistaminen
- Koulutus ja valmiuksien parantaminen
- Paikallisyhteisö ja –kulttuuri
- Paikallistalous ja työpaikat
- Turvallisuus ja terveys
- Paikallinen infrastruktuuri ja liikkumismahdollisuudet
- Biodiversiteetti ja ekosysteemipalvelut

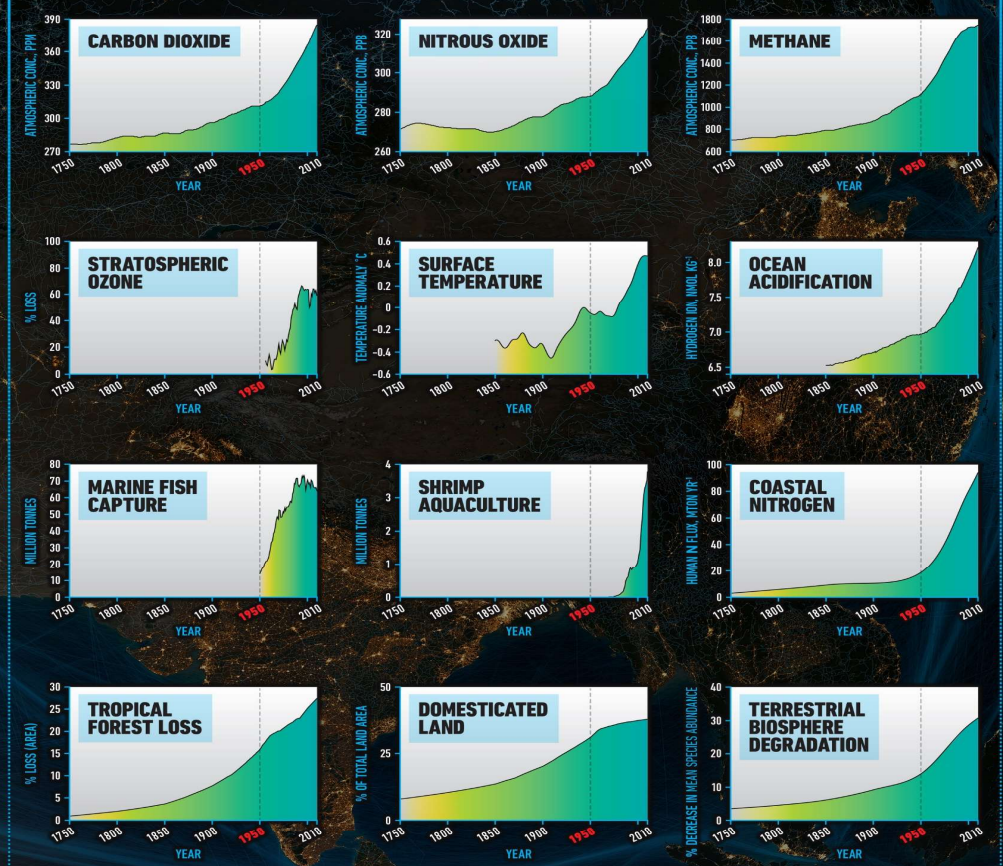
ISO 37101; Toniolo et al. 2023

THE GREAT ACCELERATION

SOCIO-ECONOMIC TRENDS

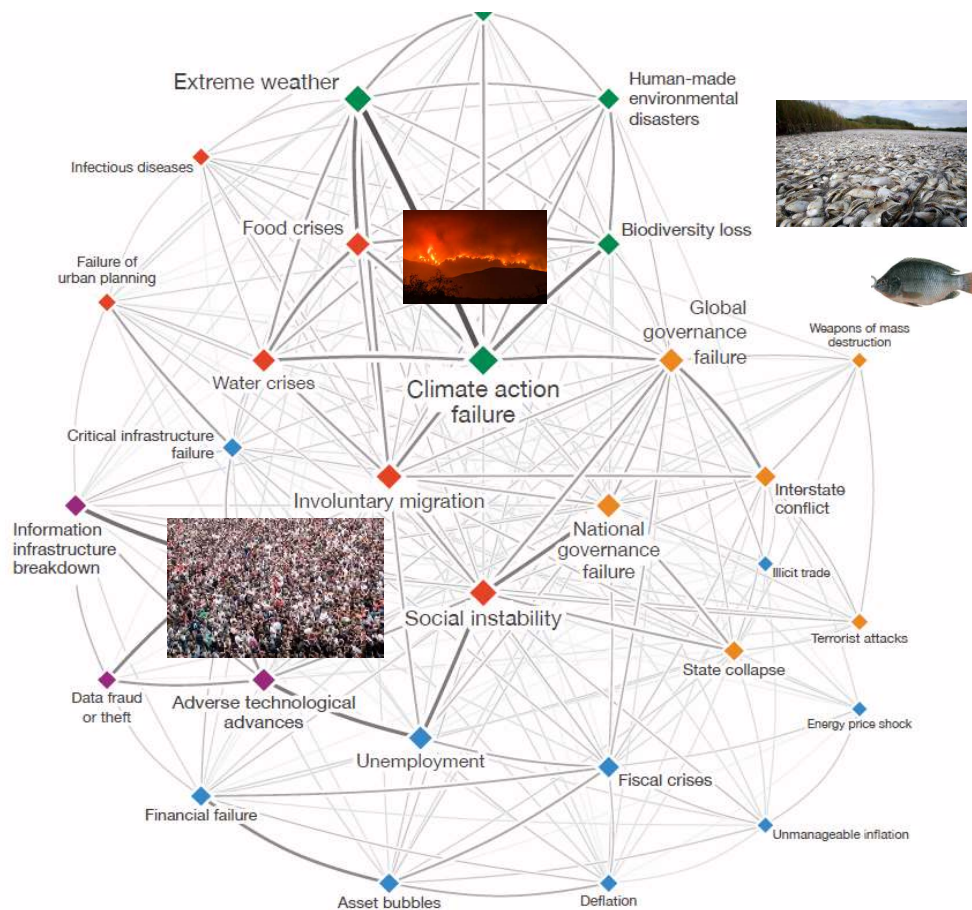
EARTH SYSTEM TRENDS

REFERENCE: Steffen, W., W. Broadgate, L. Deutsch, O. Gaffney and C. Ludwig (2015), The Trajectory of the Anthropocene: the Great Acceleration, Submitted to *The Anthropocene Review*.

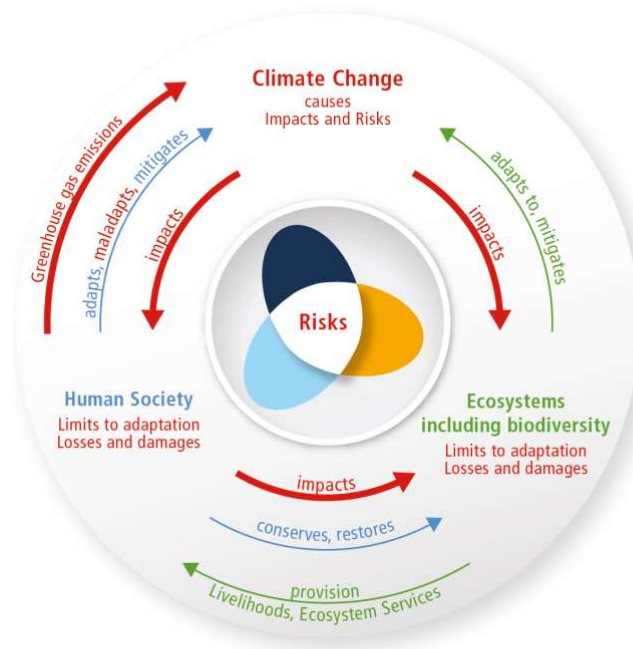
MAP & DESIGN: Félix Pharand-Deschênes / Globaïa

Kestävyyshasteet ovat keskinäisriippuvaisia

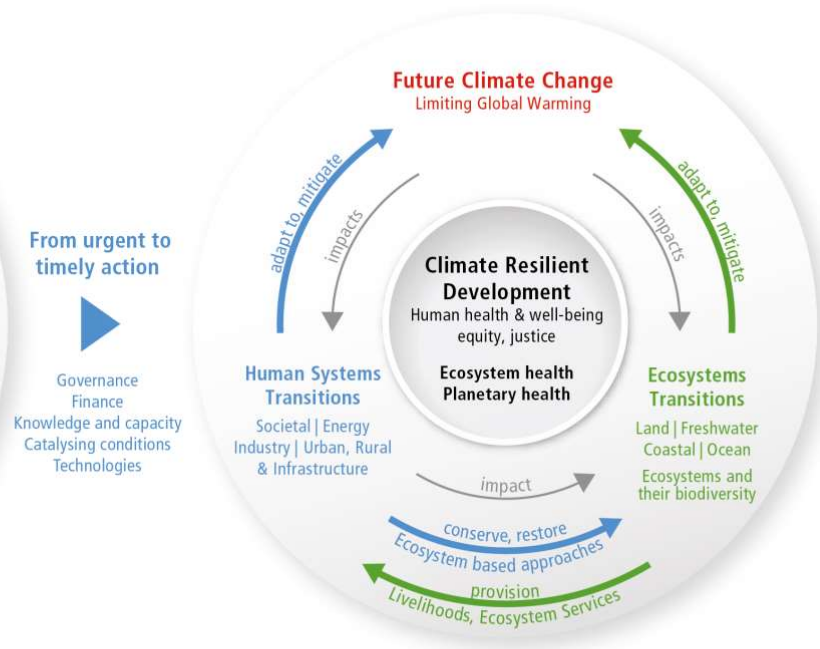

Riskien keskinäisvaikutukset

(a) Main interactions and trends

(b) Options to reduce climate risks and establish resilience

From urgent to timely action

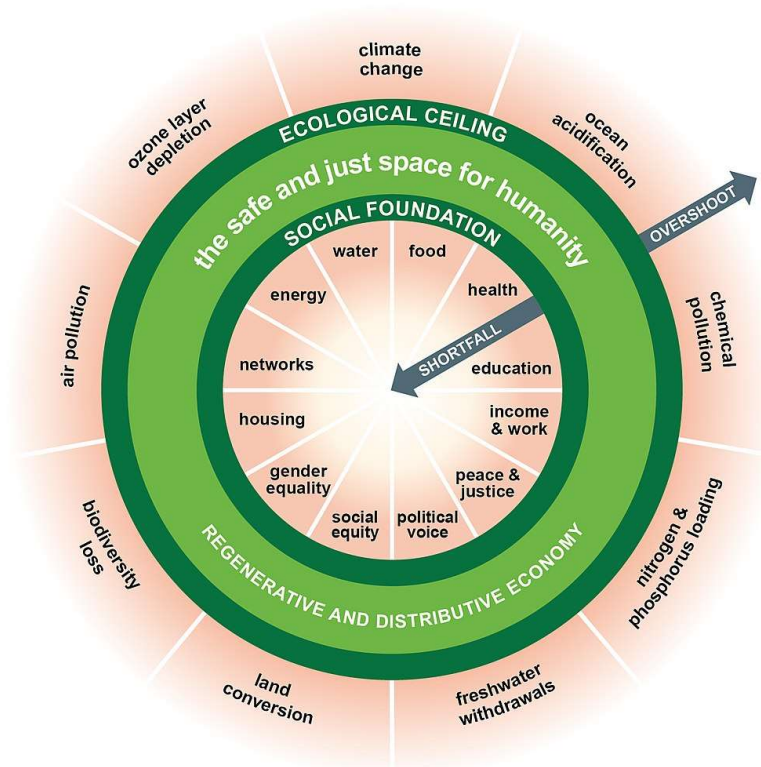

Governance
Finance
Knowledge and capacity
Catalysing conditions
Technologies

The risk propeller shows that risk emerges from the overlap of:

Donitsitalousmalli

Raworth, K. (2017). *Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-Century Economist*. Chelsea Green Publishing.

Donitsitalousmalli

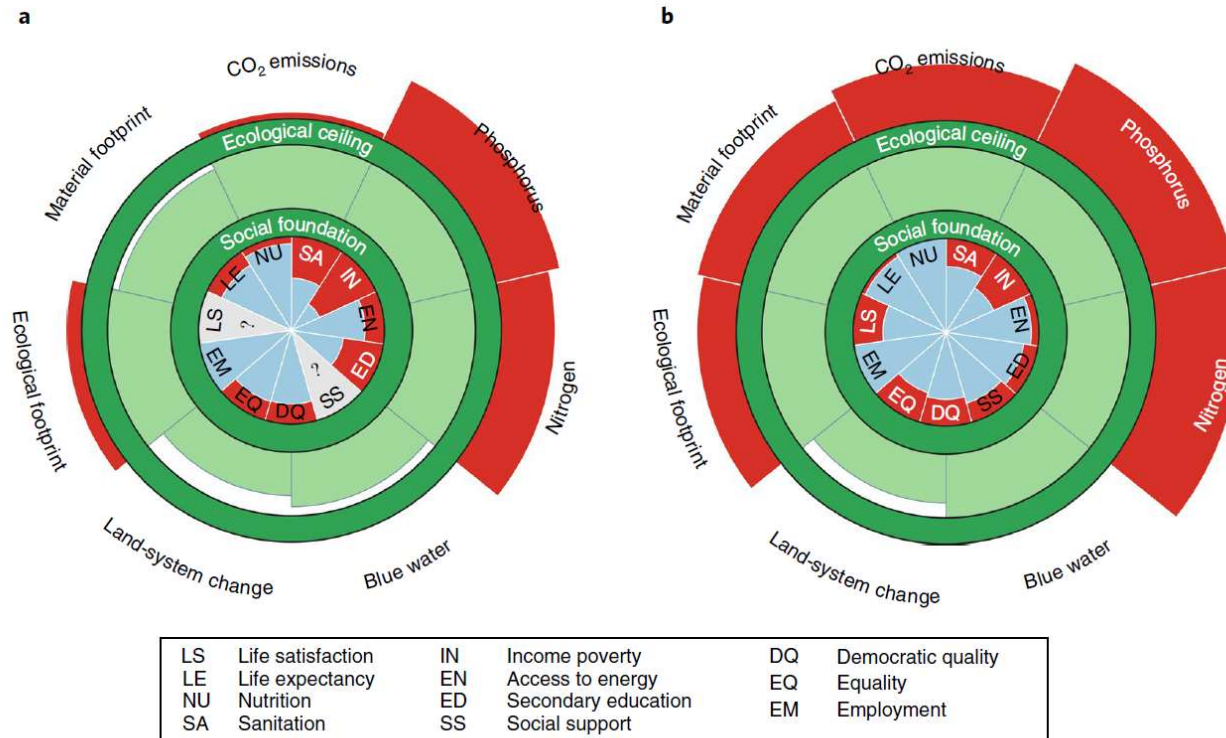

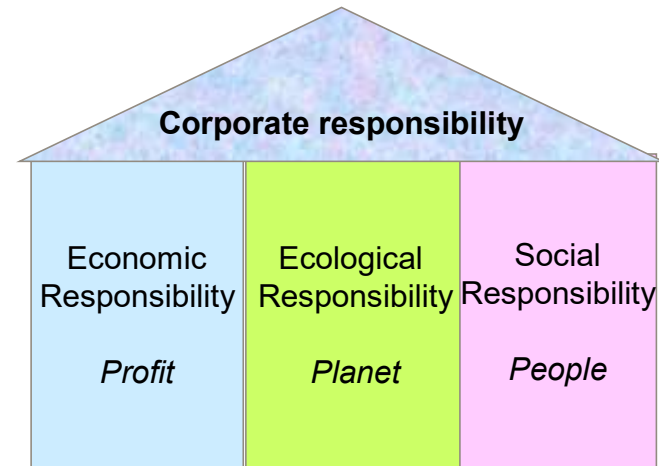
Fig. 1 | Global performance relative to the doughnut's safe and just space, on the basis of the biophysical boundaries and social thresholds measured in this study. a, 1992. b, 2015. Dark green circles show the ecological ceiling and social foundation, which encompass the doughnut of social and planetary boundaries. The blue wedges show average population-weighted social performance relative to each social threshold. The green wedges show total resource use relative to each global biophysical boundary, starting from the outer edge of the social foundation. Red wedges show shortfalls below social thresholds or overshoot beyond biophysical boundaries. Grey wedges show indicators with missing data.

Vastuullisuus

Useita määritelmiä, mutta yhteinen nimittäjä on se, että yrityksillä on myös jokin vastuu julkishyödykkeiden tuottamisessa

Vastuullisuus:

- Kytkeytyy **kestävään kehitykseen**
- **Sidosryhmien määrittämä**

“A concept whereby companies integrate **social** and **environmental** concerns in their **business** operations and in their interaction with their **stakeholders** on a **voluntary** basis.”

(The most cited definition; EC 2006)

The responsibility of enterprises for their impacts on society (EC 2011)

Keskustelu

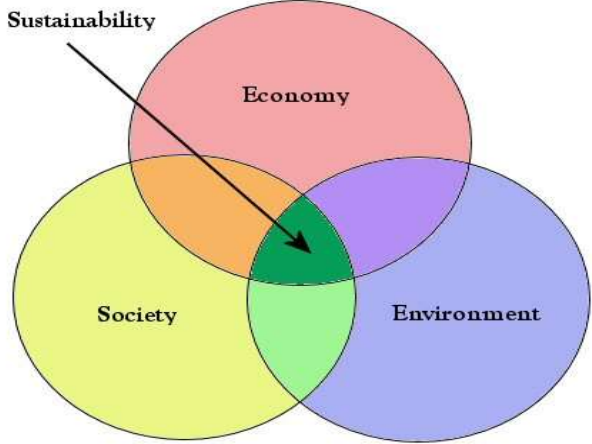
Mitkä ovat keskeisimpiä kestävyyshaasteita organisaatiossasi? Mihin haasteisiin organisaatiosi tuottaa ratkaisuja?

Jalanjälki ja kädenjälki

- Yrityksen toiminnan kannalta keskeistä voi olla ei paitsi ekologinen/sosiaalinen jalanjälki (negatiiviset vaikutukset), vaan myös kädenjälki (positiiviset vaikutukset esim. Uusien tuotteiden kautta.
- Huom. Kädenjälkeä ei tulisi kuitenkaan käyttää ns. Korvaavana tekijänä korkealla jalanjäljellä.
- Esim. EU taksonomian mukaan taloudellinen toiminta on kestäväää, kun:
 - Se parantaa vähintään yhtä ympäristötavoitetta (ilmasto, päästöt, kiertotalous, ym.
 - Ei heikennä merkittävästi mitään tavoitteista

Heikko vs. vahva kestävyys

Q&A

Yhteenveto

Yritysten vastuullisuusstrategia pohjautuu useimmiten YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin

Merkittävät ympäristö ja sosiaaliset haasteet luovat pohjan vastuullisuusteille

Vihreän siirtymän tavoitteena on kokonaisvaltaisesti kestävän kehityksen mukainen maapallo ja globaali yhteiskunta